

RAAP-NOTITIE 4337

Plangebied Wijmersweg te Loppersum

Gemeente Loppersum

Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek

Archeologisch Adviesbureau

4000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Loppersum

Titel: Plangebied Wijmersweg te Loppersum, gemeente Loppersum; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: 2 januari 2013

Auteur: drs. M.E. van Kruijning

Projectcode: LOWIJ

Bestandsnaam: NO4337_LOWIJ.doc

Projectleider: drs. M.E. van Kruijning

Projectmedewerkers: D. van den Berg & drs. L.B. Stelwagen

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 54975

Autorisatie: dr. G. Aalbersberg

Bevoegde overheid: gemeente Loppersum

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2013

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *type onderzoek*: een inventariserend veldonderzoek
- *bevoegde overheid*: gemeente Loppersum
- *onderzoekskader*: vergunningaanvraag
- *datum veldonderzoek*: 17-12-2012
- *locatie*:
  - *ligging plangebied*: het plangebied ligt ten zuiden van Loppersum aan de noordkant van de Wijmersweg tussen de huisnummers 83 en 85 (zie figuur 1).
  - *provincie*: Groningen
  - *gemeente*: Loppersum
  - *plaats*: Loppersum
  - *toponiem*: Wijmersweg
  - *oppervlakte plangebied*: circa 0,36 hectare
  - *kaartblad topografische kaart Nederland, schaal 1:25.000*: 7E
  - *centrumcoördinaten (X/Y)*: 246176/ 594096
- *afbakening onderzoekszone*: straal van 300 m rondom het plangebied
- *ARCHIS-vondstmeldingsnummer*: niet van toepassing
- *ARCHIS-waarnemingsnummer*: niet van toepassing
- *ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer*: 54975
- *documentatie*: de documentatie van het project wordt bij RAAP bewaard onder de projectcode LOWIJ en wordt binnen een termijn van twee jaar overgedragen aan het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis.

1.2 Aanleiding en doelstelling

In het plangebied zijn bodemingrepen gepland die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten. Daarom is op basis van de richtlijnen van Libau een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd.

1.3 Onderzoeksvragen

1. Zijn de archeologisch relevante niveaus intact?
2. Heeft dat gevolgen voor de archeologische verwachting?
3. Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?
4. Is archeologische vervolgonderzoek noodzakelijk?

1.4 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)			
Nieuwe tijd	B	1795	
	A	1650	
Middeleeuwen	Laat	1500	
	Vol	1250	
	Vroeg	Ottoons	1050
		Karolingisch	900
		Merovingisch laat	725
		Merovingisch vroeg	525
	Romeinse tijd	Laat	450
Midden		270	
Vroeg		70 na Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	15 voor Chr.
		Midden	250
		Vroeg	500
	Bronstijd	Laat	800
		Midden	1100
		Vroeg	1800
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2000
		Midden	2850
		Vroeg	4200
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	4900/5300
		Midden	6450
		Vroeg	8640
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	9700
		Jong B	12.500
		Jong A	16.000
Midden		35.000	
Oud		250.000	

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

Volgens het bureauonderzoek van Libau (Van der Mei, 2012) is het plangebied, voor zover nagegaan kon worden in historische bronnen, altijd in gebruik geweest als gras- of akkerland. In de directe omgeving ligt wel een aantal historische boerderijplaatsen. Ten noorden van het plangebied loopt een waterloop die in ieder geval tot 1970 dienst heeft gedaan als erfscheiding. Nu is deze waterloop (deels) gedempt.

Het plangebied ligt in een getij-afzettingenvlakte ten zuiden van de oude kwelderwal van Fivelingo die al sinds de IJzertijd bewoond wordt. In de omgeving van het plangebied komen wierden uit de IJzertijd en Middeleeuwen voor. Direct ten noorden van het plangebied ligt een langgerekte laagte die duidt op de aanwezigheid van een natuurlijke waterloop. In de IJzertijd vestigde men zich bij voorkeur op de kwelders langs dit soort waterlopen.

Op basis van de bovenstaande informatie wordt door Libau geadviseerd om voorafgaand aan de bodemingrepen een archeologisch booronderzoek (Inventariserend Veldonderzoek [IVO] fase 1) uit te voeren. Gelijktijdig met het booronderzoek dient een oppervlaktekartering te worden uitgevoerd. Het booronderzoek dient te bestaan uit minimaal zes boringen. Het onderzoek heeft tot doel om de gaafheid van de bodem in kaart te brengen en de aan- of afwezigheid van archeologische resten in het plangebied aan te tonen.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

- *oppervlaktekartering*: het plangebied is geploegd en ligt braak, waardoor het een goede vondstzichtbaarheid heeft. Het gebied is systematisch afgezocht op archeologische vondsten.
- *positie boringen*: gelijkmatig verdeeld over het plangebied
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor Ø 3 cm
- *totaal aantal boringen*: 7
- *minimaal geboorde diepte*: 2,50 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte*: 3,50 m -Mv
- *boorbeschrijvingen*: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989). De uitgebreide boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel) zijn opgenomen in bijlage 1.
- *X-/Y- en Z-coördinaten boringen gemeten met*: meetlinten

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch)*: de laagopeenvolging in het plangebied wordt van boven naar beneden beschreven. De top bestaat uit een 0,30 tot 0,72 m dikke bouwvoor (bruingrijze, zwak zandige, zwak humeuze, matig stevige klei met soms veel bouwpuin). Onder deze bouwvoor bevindt zich een pakket getijdenafzettingen. Deze afzettingen bestaan uit afwisselend lagen klei (lichtbruingrijze tot grijze, matig tot sterk siltige, stevige of matige slappe klei met enkele of veel dunne zandlagen, soms ijzervlekken en soms wortelresten) en zand (grijs tot blauwgrijs, sterk siltig, zeer fijn zand met enkele kleilagen, soms schelpen en soms enkele ijzervlekken). In de boringen 1, 5 en 6 is waargenomen dat de top van de getijdenafzettingen gebioturbeerd is. De basis van de getijdenafzettingen bestaat uit blauwgrijze tot donkerblauwgrijze, matig tot sterk siltige, matig slappe klei met soms veel dunne zandlagen. Archeologische indicatoren zijn niet aangetroffen. Aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen ontbreken.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

De laagopeenvolging in het plangebied bestaat uit een bouwvoor op natuurlijke getijdenafzettingen. In het plangebied zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Aanwijzingen voor (grotere) archeologische vindplaatsen ontbreken.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van onderhavig onderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen ingrepen kunnen vanuit archeologisch oogpunt zonder bezwaar worden uitgevoerd.

Indien toch archeologische resten worden aangetroffen, dient direct contact te worden opgenomen met de provinciaal archeoloog (zie contactgegevens hieronder).

- *contactpersoon Libau*: drs. J. Molema, (tel. 050-3126545).
- *contactpersoon RAAP*: drs. M.E. van Kruining, projectleider (tel. 0512-589140).

Literatuur

Mei, N. van der, 2012. Wijmersweg te Loppersum, gemeente Loppersum. Een archeologisch Bureauonderzoek. *Libau-rapport* 12-101. Libau, Groningen.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. De ligging van het plangebied (rood omlijnd). Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Boorpuntenkaart.

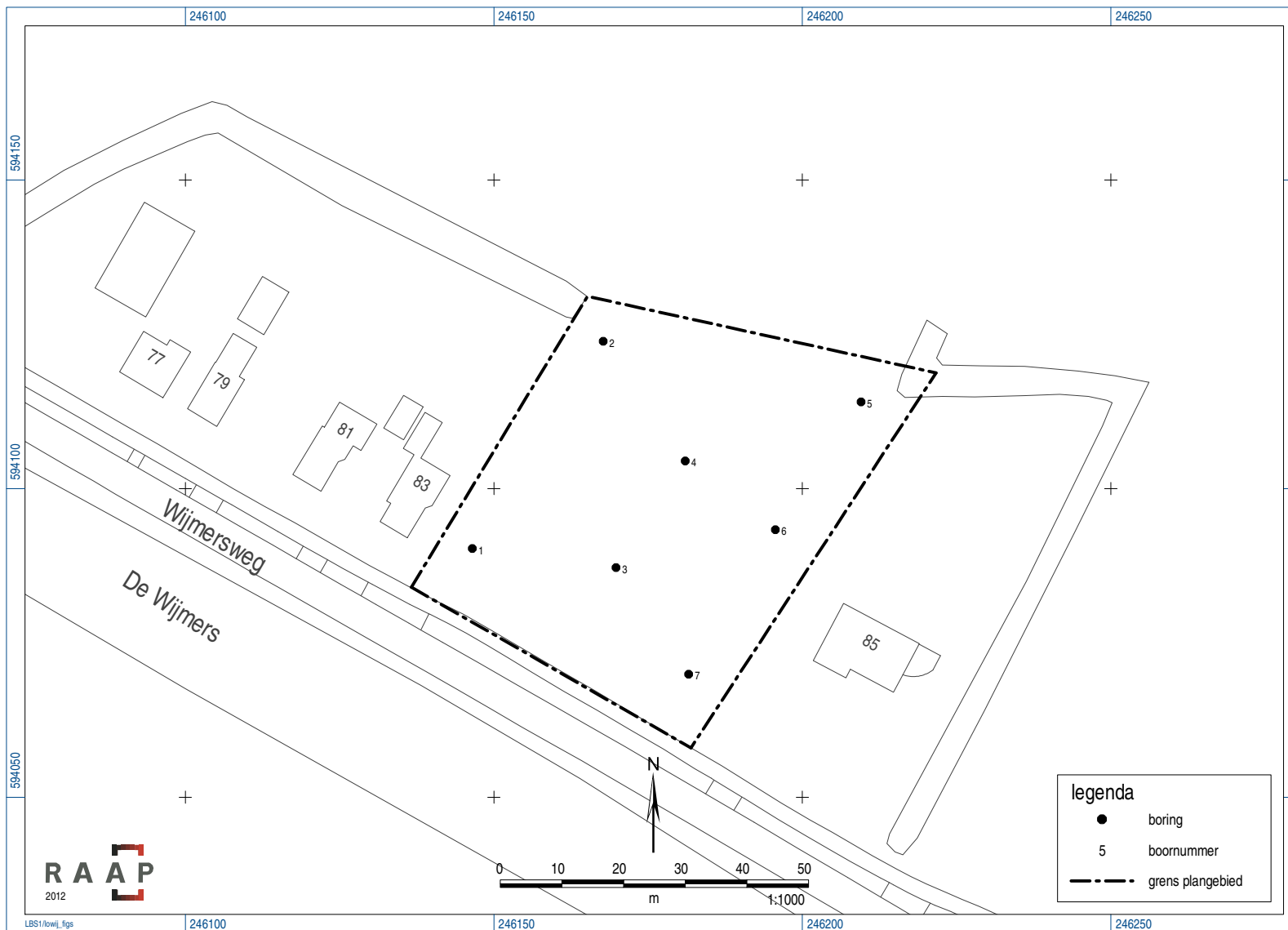
Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel)

Figuur 1. De ligging van het plangebied (rood omlijnd); inzet: ligging in Nederland (ster).

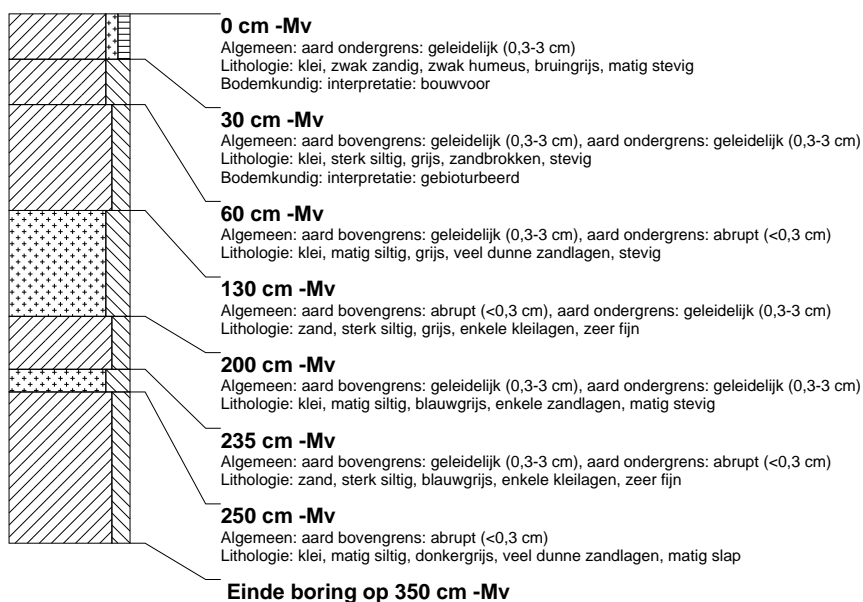

Figuur 2. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel)

boring: LOWIJ-1

beschrijver: MVK, datum: 17-12-2012, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: goed, provincie: Groningen, gemeente: Loppersum, plaatsnaam: Loppersum, opdrachtgever: Gemeente Loppersum, uitvoerder: RAAP Noord

boring: LOWIJ-2

beschrijver: MVK, datum: 17-12-2012, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: goed, provincie: Groningen, gemeente: Loppersum, plaatsnaam: Loppersum, opdrachtgever: Gemeente Loppersum, uitvoerder: RAAP Noord

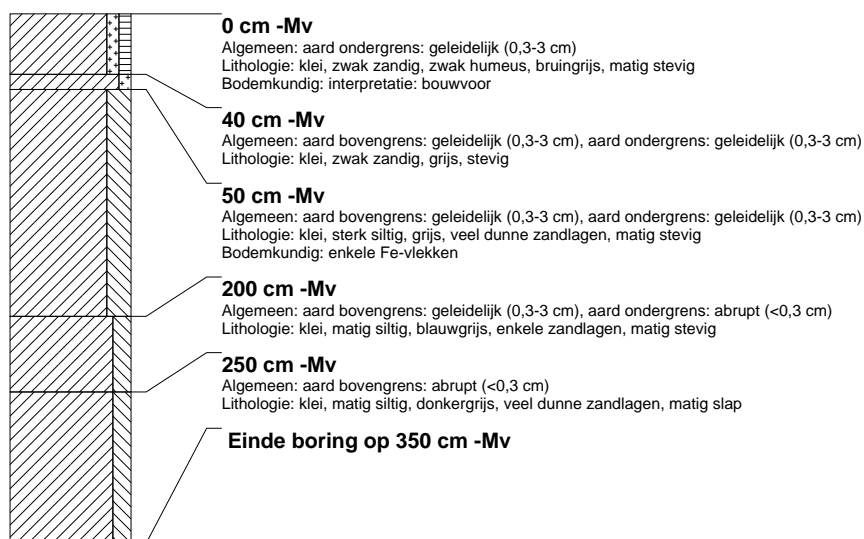
boring: LOWIJ-3

beschrijver: MVK, datum: 17-12-2012, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: goed, provincie: Groningen, gemeente: Loppersum, plaatsnaam: Loppersum, opdrachtgever: Gemeente Loppersum, uitvoerder: RAAP Noord

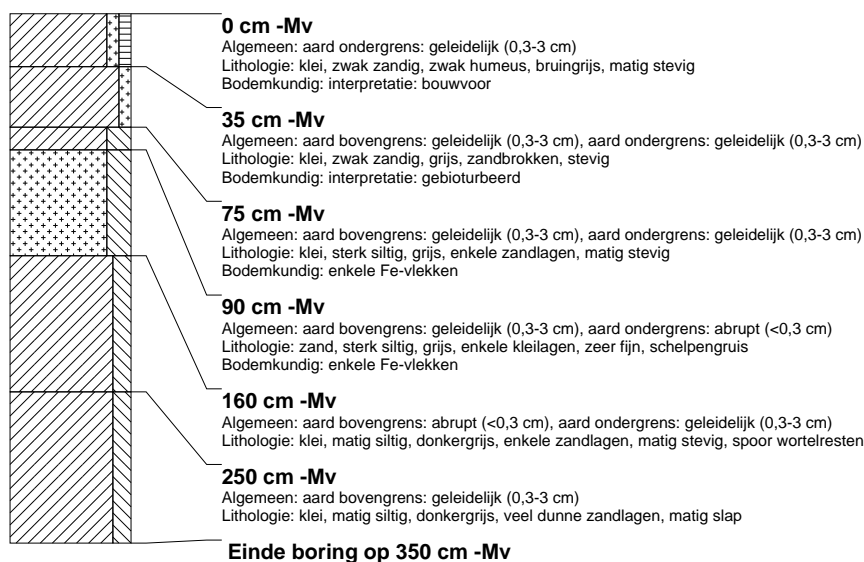
boring: LOWIJ-4

beschrijver: MVK, datum: 17-12-2012, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: goed, provincie: Groningen, gemeente: Loppersum, plaatsnaam: Loppersum, opdrachtgever: Gemeente Loppersum, uitvoerder: RAAP Noord

boring: LOWIJ-5

beschrijver: MVK, datum: 17-12-2012, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: goed, provincie: Groningen, gemeente: Loppersum, plaatsnaam: Loppersum, opdrachtgever: Gemeente Loppersum, uitvoerder: RAAP Noord

boring: LOWIJ-6

beschrijver: MVK, datum: 17-12-2012, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: goed, provincie: Groningen, gemeente: Loppersum, plaatsnaam: Loppersum, opdrachtgever: Gemeente Loppersum, uitvoerder: RAAP Noord

boring: LOWIJ-7

beschrijver: MVK, datum: 17-12-2012, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: goed, provincie: Groningen, gemeente: Loppersum, plaatsnaam: Loppersum, opdrachtgever: Gemeente Loppersum, uitvoerder: RAAP Noord

